

با توجه به اهمیت انبارهای دارویی بعنوان محلی برای نگهداری سالم و صحیح داروها و لوازم مصرفی و تجهیزات پزشکی و آزمایشگاهی و دندانپزشکی و شرایط فنی و فیزیکی آنها برای حصول به این هدف بسیار مهم می باشد. در صورت استاندارد نبودن این شرایط داروی سالم در اختیار مصرف کننده نهایی قرار نمی گیرد.

به منظور افزایش توان فنی لازم جهت این ارتقاء، دستورالعمل حاضر تهیه شده است تا با اجرای آن بتوان وضعیت فیزیکی و فنی انبارهای دارویی را در سطح استاندارد تعریف شده ارتقاء داد.

1- حفاظت کامل بیولوژیکی و فیزیکی (حشرات و جانوران موذی ، نور ، دما، رطوبت ، توری پنجره، حفاظ فیزیکی

پنجره ها و درب ورودی انبار، سیستم دزدگیر)

- در انبارهای دارویی سرمایه دارویی و تجهیزاتی بالایی نگهداری می شود که در درجه اول باید از این سرمایه کاملاً حفاظت بعمل آورد . بنابراین باید هر گونه احتمال و امکان خروج غیرقانونی این سرمایه از داخل انبار به خارج منتفی گردد.

- انبار دارویی باید نسبت به ورود حشرات و جانوران موذی (مانند انواع حشرات و جوندگان) نفوذناپذیر باشد(استفاده از حفاظ وتوری برای درب ها و پنجره ها) .
- از محل سقف یا پنجره ها یا محل تهویه های موجود در هنگام بارندگی ،آب به داخل انبار دارویی نفوذ ننماید.
- با توجه به تاثیر نور بر ترکیب شیمیایی داروها پنجره ها و منافذ انبار دارویی باید دارای پرده باشند.
- محل های نگهداری داروهای فراخوانی(Recall) وضایعاتی باید مجزا از یکدیگر و دارای حفاظ باشند.
- انباری مجزا و اختصاصی جهت نگهداری داروهای مخدر و مواد تحت کنترل، بیوداروها و داروهای سمی باید وجود داشته باشد .در انبار داروهای مخدر باید علاوه بر مسائل ایمنی، تمهیدات امنیتی نیز مطابق با دستورالعمل عمل شود.
- محلی جهت تفکیک داروهای ارسالی برای عرضه کنندگان در انبار وجود داشته باشد به نحوی که احتمال اختلاط محموله های تفکیک شده با یکدیگر وجود نداشته باشد و همچنین محلی مناسب برای آماده سازی محموله ها (پاکسازی و نظافت)پیش از ورود به انبار در نظر گرفته شود.

با توجه به میزان رطوبت بالا در استان و همینطور افزایش دما استفاده از سیستم های تهویه برای حفظ رطوبت و دمای انبار در حد استانداردهای تعیین شده ضروری است . با بررسی گزارش روزانه ثبت رطوبت و دما از بهینه بودن وضعیت تهویه در انبار دارویی اطمینان حاصل شود. رطوبت و دمای انبار باید در حد استاندارد رعایت گردد (رطوبت زیر 70٪ و دمای 25 درجه سانتی گراد) . به منظور کنترل وضعیت رطوبت و دما ، گزارش ثبت روزانه آنها تهیه و در پایان ماه در بایگانی انبار نگهداری گردد تا در زمان پایش قابل ارائه باشد. نشانگرهای دما باید در نقاطی قرار گیرند که احتمال حداکثر نوسانات در آن مناطق وجود دارد.

3- وجود سیستم گرمایشی و سرمایشی مناسب برای کلیه فضاهای انبار دارویی

دمای استاندارد انبار دارویی 25 درجه سانتی گراد می باشد. در فصول سرد یا گرم سال ممکن است این دما بالاتر یا پایین تر از حد استاندارد گردد. لذا با استفاده از سیستم های گرمایشی و سرمایشی باید نسبت به کنترل دمای استاندارد اقدام نمود.

4- پالت مناسب و قفسه بندی و چیدمان مطلوب اقلام و وجود وسایل حمل دارو و تجهیزات

- از تماس مستقیم دارو و تجهیزات با کف زمین خودداری گردد. برای این منظور حتماً از پالت های مناسب استفاده شود. قفسه ها تمیز و عاری از هرگونه گرد و خاک باشد . چیدمان اقلام دارویی باید مناسب و براحتی قابل کنترل و نظارت از لحاظ شرایط نگهداری و شمارش و تاریخ انقضاء باشد. برای کلیه اقلام دارویی باید اتیکت (با ذکر نام دارو با خودکار و تاریخ انقضاء با مداد) نصب گردد . برای تحویل اقلام دارویی مورد نیاز واحدهای تابعه جهت جابجایی از وسایل مناسب حمل دارو استفاده شود.

- اگر ارتفاع کالای چیده شده کمتر از 2/60 متر باشد فاصله تاسقف حداقل 40 سانتیمتر خواهد بود
- اگر ارتفاع کالای چیده شده بین 2/60 تا 4/50 متر باشد فاصله تاسقف حداقل 1 متر خواهد بود.

5- موازین بهداشتی

- به منظور سهولت در نظارت و کنترل انبار دارویی و همچنین صرفه جویی در استفاده از سیستم های گرمایشی و سرمایشی و رعایت موازین بهداشتی ، فضای انبار دارویی باید یکپارچه و کف و دیوارهای آن (تا ارتفاع یک متر و بیست سانتی متر) قابل شستشو باشد .

- کف تمام انبارها باید بتون یا اسفالت یا سنگ فرش شود و شیب و ابروی کف محوطه طوری باشد که آب در زیر کالا جمع نشود.
- در صورتیکه کف انبار هافاقد شیب و آبرو باشد به منظور انجام امور نظافت باید کالا حداقل 5 سانتیمتر با سطح زمین فاصله داشته باشد.

6- وجود تجهیزات ایمنی اطفاء حریق براساس استاندارد بهداشت حرفه ای (یک کیپسول 12-6 کیلوگرمی آتش

نشانی به ازای هر 30 متر مربع فضای مورد استفاده با ارتفاع 1/20 متری از کف انبار)

- در بازه های زمانی مناسب (بطور مثال 3 ماهه یا 6 ماهه) واحد تاسیسات باید از سلامت سیستم برق رسانی انبار دارویی اطمینان حاصل نماید تا بدلیل فرسودگی این سیستم حوادث ناگواری بوجود نیاید. گزارش بازرسی و نظارت واحد تاسیسات باید بصورت صورتجلسه ای با تأیید و امضای مدیر شبکه و کارشناس مسئول دارویی و مسئول انبار دارویی بعنوان مستندات در انبار دارویی نگهداری گردد.
- با توجه به استاندارد بهداشت حرفه ای به ازای هر 30 متر مربع فضای مورد استفاده در انبار دارویی یک عدد کیپسول 12-6 کیلو گرمی مورد نیاز می باشد که حتماً باید تامین و در انبار با تاریخ شارژ معتبر وجود داشته باشد.
- قرار دادن هر گونه کالا واجناس در مقابل تجهیزات اعلام و اطفاء حریق ممنوع است و تجهیزات باید قابل روئیت و دسترسی به آن آسان باشد.
- آتش زدن چوب و تخته و کاغذهای باطله و نظایر آنها در داخل انبارها مطلقاً ممنوع است.
- سیستم سیم کشی برق انبارها باید توکار و از داخل لوله های مخصوص انجام گیرد و اتصالات و کلیه کلیدها و پریزها و روشنائی ها از نوع ضد جرقه و ضد انفجار انتخاب گردد
- استفاده از دستگاه های حرارتی شعله عریان در داخل انبار ها ممنوع است .
- کلیه کارکنان انبارها باید آموزش آتش نشانی و ایمنی و طرز کار با وسایل اطفایی را فرا گیرند.
- جهت نگهداری محصولات قابل اشتعال و منفجره انباری مجزا با ایمنی مناسب (سیستم اعلام و اطفاء حریق، لامپهای ضد جرقه، کلید برق خارج از محوطه انبار و گردش هوای مناسب) باید وجود داشته باشد.

تهیه کننده : ندا شیرخانلو- کارشناس بهداشت حرفه ای
مرکز آموزشی، تحقیقاتی و درمانی قلب و عروق شهید رجائی
منبع: آیین نامه تاسیس شرکت های پخش دارویی